

SEJM
RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ
X kadencja
Komisja do Spraw Petycji
BKSP.020.3.2024

Pan
Szymon Hołownia
Marszałek Sejmu
Rzeczypospolitej Polskiej

Na podstawie art. 32 ust. 2 regulaminu Sejmu Komisja do Spraw Petycji wnosi projekt ustawy:

- o zmianie ustawy - Prawo ochrony środowiska.

Do reprezentowania Komisji w pracach nad projektem ustawy została upoważniona poseł Urszula Augustyn.

Zastępca Przewodniczącego Komisji

(-) Urszula Augustyn

USTAWA

z dnia 2024 r.

o zmianie ustawy – Prawo ochrony środowiska

Art. 1. W ustawie z dnia 27 kwietnia 2001 r. – Prawo ochrony środowiska (Dz. U. z 2022 r. poz. 2556, 2687 oraz z 2023 r. poz. 877, 1506) w art. 404 ust. 1 otrzymuje brzmienie:

„1. Gminy i powiaty, których dochody z tytułu opłat i kar, o których mowa w art. 402 ust. 4, 5 i 6, są większe niż 15-krotność średniej krajowej dochodów z roku poprzedniego przypadających na jednego mieszkańca, liczonej odpowiednio dla gmin i powiatów, przekazują nadwyżkę z tytułu tych dochodów do właściwego wojewódzkiego funduszu.”.

Art. 2. Ustawa wchodzi w życie z dniem 1 stycznia 2025 r.

UZASADNIENIE

1. Potrzeba i cel uchwalenia ustawy

Projektowana ustawa jest reakcją Komisji do Spraw Petycji Sejmu RP IX Kadencji na petycję Nr BKSP-144-IX-277/20, skierowaną do Sejmu RP przez Związek Powiatów Polskich, którą Komisja uznała za zasadną.

Celem projektowanej ustawy jest dokonanie zmian w ustawie z dnia 27 kwietnia 2001 r. – Prawo ochrony środowiska, aby umożliwić gminom i powiatom uzyskującym dochody z tytułu opłat i kar określonych w art. 402 ust. 4, 5 i 6 ustawy pozostawienie kwoty środków w ich dyspozycji dostosowanej do realnych potrzeb, w sposób uwzględniający obserwowaną w ciągu wielu ostatnich lat tendencję zmniejszania się kwoty pozostawionej do dyspozycji gmin i powiatów.

2. Rzeczywisty stan w dziedzinie, która ma być unormowana, oraz różnice pomiędzy dotychczasowym a projektowanym stanem prawnym

Związek Powiatów Polskich, będący autorem petycji, proponuje zwiększenie (z obecnie obowiązującej 10-krotności do 15-krotności średniej krajowej dochodów na jednego mieszkańca) limitu, od którego obowiązuje nakaz przekazywania przez gminy i powiaty nadwyżek z tytułu uzyskiwanych opłat i kar do wojewódzkich funduszy ochrony środowiska i gospodarki wodnej.

W petycji wskazano, że w okresie od 2010 r. do 2019 r. średnia krajowa dochodów na jednego mieszkańca z tytułu wskazanych opłat zmalała z kwoty 5,18 zł do 2,36 zł, co oznacza poważne zmniejszenie dochodów gmin i powiatów z tego tytułu. Jak wynika z wyjaśnień Ministra Klimatu i Środowiska, kwoty odprowadzane do wojewódzkich funduszy utrzymywały się nominalnie na zróżnicowanym poziomie i przykładowo w 2018 r. wynosiły 92,9 mln zł, w 2019 r. 78,9 mln zł, a w 2020 r. 123,7 mln zł, jednakże w ujęciu procentowym oznaczało to stały wzrost udziału tych nadwyżek w globalnych przychodach funduszy – z 13% do 18% w latach 2015–2020. Udział nadwyżek dochodów gmin w ich wpływach z opłat i kar środowiskowych wynosił od niewiele ponad 1% do nawet ponad 100%. Przykładowo gmina Powidz przekazała w kolejnych trzech latach do wojewódzkich funduszy z tytułu nadwyżek

86%, 88% i 92% swoich wpływów z opłat i kar środowiskowych. Natomiast udział nadwyżek dochodów powiatów w ich wpływach z opłat i kar środowiskowych kształtował się na poziomie od 22% do prawie 100%.

Związek Powiatów Polskich podkreśla, że podwyższenie wspomnianego limitu prowadziłoby do bardziej sprawiedliwego podziału środków z tytułu opłat i kar środowiskowych pomiędzy gminy i powiaty a wojewódzkie fundusze ochrony środowiska i gospodarki wodnej.

Komisja do Spraw Petycji, po analizie wniesionej petycji, skierowała dezyderat nr 153 do Ministra Klimatu i Środowiska, następnie po analizie udzielonej odpowiedzi i odpowiedzi uzupełniającej uznała wniosek zawarty w petycji za zasadny i postanowiła wnieść projekt ustawy.

3. Skutki projektowanej ustawy

Zasadniczym skutkiem społecznym i prawnym projektowanej ustawy będzie bardziej sprawiedliwy podział środków pozyskiwanych z tytułu opłat i kar środowiskowych, co pozwoli gminom i powiatom na większe, a tym samym bardziej skuteczne finansowanie przedsięwzięć związanych z ochroną środowiska w miejscu gdzie powstają szkody.

Z punktu widzenia celu omawianych przepisów (jakim jest przeznaczenie środków pozyskanych z tytułu opłat i kar określonych w art. 402 ust. 4, 5 i 6 ustawy na potrzeby ochrony środowiska) można uznać, że projektowana ustawa nie wywoła skutków finansowych, ponieważ kwota środków przeznaczonych na finansowanie przedsięwzięć związanych z ochroną środowiska nie ulegnie zmianie.

W porównaniu do stanu obecnego nastąpi natomiast przesunięcie pomiędzy podmiotami dysponującymi tymi środkami – zwiększą się środki w dyspozycji niektórych gmin i powiatów, zmaleją środki w dyspozycji wojewódzkich funduszy ochrony środowiska i gospodarki wodnej.

Duże zróżnicowanie kwot odprowadzanych do wojewódzkich funduszy w przeszłości, w poszczególnych latach, nie pozwala na wiarygodne, pogłębione szacowanie kwoty dodatkowych przepływów finansowych. Przykładowo – kwota odprowadzanych nadwyżek wyniosła w 2019 r. 78,9 mln zł, a rok później, w 2020 r.

123,7 mln zł (czyli przyrost o ok. 57%). Można jedynie szacować, że dodatkowe środki, które pozostaną w dyspozycji gmin i powiatów, to prawdopodobnie ok. 20-30% odprowadzanych obecnie nadwyżek. W przypadku funduszy wojewódzkich, których zadania są każdego roku elastycznie definiowane w oparciu o planowane przychody, zmniejszenie potencjalnych przychodów będzie oznaczało konieczność odpowiedniego dostosowania zakresu podejmowanych działań do możliwości finansowych. Ponieważ jednak zadania realizowane za środki pozostawione w dyspozycji gmin i powiatów będą także służyły celom związanym z ochroną środowiska, można uznać, że skuteczność działań środowiskowych nie ulegnie zmianie, a jedynie nastąpią zmiany rodzaju wydatków i kwot, jakie będą przeznaczane na ten cel przez poszczególne zaangażowane podmioty.

Ze względu na swój charakter i ograniczony zasięg ustawa nie wywoła skutków gospodarczych, nie ma też wpływu na działalność podmiotów gospodarczych (w tym mikroprzedsiębiorców oraz małych i średnich przedsiębiorców).

Z uwagi na to, że projekt ustawy nie zawiera przepisów regulacyjnych ani przepisów określających wymogi dotyczące świadczenia usług transgranicznych w rozumieniu ustawy z dnia 22 grudnia 2015 r. o zasadach uznawania kwalifikacji zawodowych nabytych w państwach członkowskich Unii Europejskiej, przepis art. 34 ust. 2b regulaminu Sejmu nie znajduje zastosowania.

4. Założenia podstawowych aktów wykonawczych

Projektowana ustawa nie wymaga zmiany aktów wykonawczych.

5. Oświadczenie o zgodności projektu ustawy z prawem Unii Europejskiej

Przedmiot projektowanej regulacji nie jest objęty prawem Unii Europejskiej.

Warszawa, 28 maja 2024 r.

BEOS-WPEiM-1093/24

SEKRETARIAT ZŁOY SZEFAKS
L. dz. DS. 1120. 215. 2024
Data wpływu 29.05. 2024

Pan
Szymon Hołownia
Marszałek Sejmu
Rzeczypospolitej Polskiej

Opinia w sprawie zgodności z prawem Unii Europejskiej komisijnego projektu ustawy o zmianie ustawy – Prawo ochrony środowiska (przedstawiciel wnioskodawcy: poseł Urszula Augustyn)

Na podstawie art. 34 ust. 9 uchwały Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 30 lipca 1992 r. – Regulamin Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej (Monitor Polski z 2022 r. poz. 990, ze zm.) sporządza się następującą opinię:

1. Przedmiot projektu ustawy

W projekcie proponuje się znowelizowanie ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. – Prawo ochrony środowiska¹, dalej jako „P.o.ś.”. Zgodnie z proponowanym art. 404 ust. 1 P.o.ś gminy i powiaty miałyby przekazywać do właściwego wojewódzkiego funduszu ochrony środowiska i gospodarki wodnej nadwyżkę z dochodów z tytułu opłat i kar, o których mowa w art. 402 ust. 4, 5 i 6 P.o.ś., jeśli dochody te byłyby większe niż 15-krotność (a nie jak obecnie – 10-krotność) średniej krajowej dochodów z roku poprzedniego przypadających na jednego mieszkańca, liczonej odpowiednio dla gmin i powiatów.

Projektowana ustawa ma wejść w życie z dniem 1 stycznia 2025 r.

2. Stan prawa Unii Europejskiej w materii objętej projektem ustawy

Materia, której dotyczy projekt ustawy, pozostaje poza zakresem regulacji prawa Unii Europejskiej.

3. Analiza przepisów projektu ustawy pod kątem ustalonego stanu prawa Unii Europejskiej

Projekt ustawy nie reguluje kwestii objętych zakresem prawa Unii Europejskiej.

¹ Dz. U. z 2024 r. poz. 54.

WYDZIAŁ OBSŁUGI PREZYDIUM SEJMU
L. dz. SP5-WP.020.142.6.2024
Data wpływu 29.05. 2024

4. Konkluzja

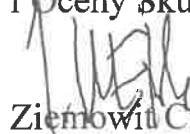
Komisyjny projekt ustawy o zmianie ustawy – Prawo ochrony środowiska nie jest objęty zakresem regulacji prawa Unii Europejskiej.

Autor:

Tomasz Jaroszyński
naczelnik wydziału
w Biurze Ekspertyz
i Oceny Skutków Regulacji

Akceptował:

Wicedyrektor Biura Ekspertyz
i Oceny Skutków Regulacji

Ziemowit Cieślik

Warszawa, 28 maja 2024 r.

BEOS-WPEiM-1094/24

SEKRETARIAT ZŁOY SZEFARZ

Licz. DS. 1120.215.2024 (2)

Data wpływu 28.05.2024

Pan
Szymon Hołownia
Marszałek Sejmu
Rzeczypospolitej Polskiej

Opinia w sprawie stwierdzenia, czy komisyjny projekt ustawy o zmianie ustawy – Prawo ochrony środowiska (przedstawiciel wnioskodawcy: poseł Urszula Augustyn) jest projektem ustawy wykonującej prawo Unii Europejskiej w rozumieniu art. 95a regulaminu Sejmu

W projekcie proponuje się znowelizowanie ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. – Prawo ochrony środowiska¹, dalej jako „P.o.ś.”. Zgodnie z proponowanym art. 404 ust. 1 P.o.ś gminy i powiaty miałyby przekazywać do właściwego wojewódzkiego funduszu ochrony środowiska i gospodarki wodnej nadwyżkę z dochodów z tytułu opłat i kar, o których mowa w art. 402 ust. 4, 5 i 6 P.o.ś., jeśli dochody te byłyby większe niż 15-krotność (a nie jak obecnie – 10-krotność) średniej krajowej dochodów z roku poprzedniego przypadających na jednego mieszkańca, liczonej odpowiednio dla gmin i powiatów.

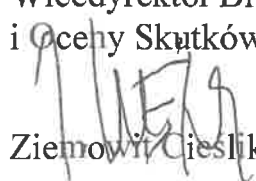
Projekt nie zawiera przepisów mających na celu wykonanie prawa UE.

Komisyjny projekt ustawy **nie jest projektem ustawy wykonującej prawo Unii Europejskiej** w rozumieniu art. 95a regulaminu Sejmu.

Autor:

Tomasz Jaroszyński
naczelnik wydziału
w Biurze Ekspertyz
i Oceny Skutków Regulacji

Akceptował:
Wicedyrektor Biura Ekspertyz
i Oceny Skutków Regulacji

Ziemowit Cieślak

¹ Dz. U. z 2024 r. poz. 54.

Warszawa, 10 czerwca 2024 r.

BEOS-WPWOSR-1095/24

SEKRETARIAT SZEFY KIS
L.dz. DS.1700.75.2024
Data wpływu 11.06.2024

Pan Minister

Dariusz Salamończyk

Zastępca Szefa Kancelarii Sejmu

Ocena skutków regulacji

zawartej w komisyjnym projekcie ustawy o zmianie ustawy – Prawo ochrony środowiska

(przed nadaniem numeru druku)¹

I. Jaki problem jest rozwiązywany?

Jak podkreślono w uzasadnieniu projektu, *Projektowana ustawa jest reakcją Komisji do Spraw Petycji Sejmu RP IX Kadencji na petycję Nr BKSP-144-IX-277/20, skierowaną do Sejmu RP przez Związek Powiatów Polskich, którą Komisja uznała za zasadną. Celem projektowanej ustawy jest dokonanie zmian w ustawie z dnia 27 kwietnia 2001 r. – Prawo ochrony środowiska, aby umożliwić gminom i powiatom uzyskiwającym dochody z tytułu opłat i kar określonych w art. 402 ust. 4, 5 i 6 ustawy pozostawienie kwoty środków w ich dyspozycji dostosowanej do realnych potrzeb, w sposób uwzględniający obserwowaną w ciągu wielu ostatnich lat tendencję zmniejszania się kwoty pozostawionej do dyspozycji gmin i powiatów.*

Zgodnie z art. 402 ust. 4 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. – Prawo ochrony środowiska², *Wpływy z tytułu opłat i kar stanowią w 20% dochód budżetu gminy, a w 10% – dochód budżetu powiatu, z zastrzeżeniem ust. 4a, 5 i 6. Na mocy ust. 4a powyższego artykułu, Wpływy z tytułu opłat za wprowadzanie do powietrza dwutlenku siarki (SO₂) i tlenków azotu (NO_x) przed dokonaniem podziału, o którym mowa w ust. 4, pomniejsza się o kwotę stanowiącą 7,5% tych wpływów, która stanowi przychód Narodowego Funduszu. Zgodnie z ust. 5 tego artykułu, Wpływy z tytułu opłat*

¹ Projekt ustawy znajduje się w wykazie projektów wniesionych, którym nie został nadany jeszcze numer druku sejmowego. Numer w wykazie: SH-020-137/24. Przedstawiciel wnioskodawcy: pos. Urszula Augustyn.

² Dz. U. z 2024 r. poz. 54, dalej: P.o.ś.

za usunięcie drzewa lub krzewu oraz kar, o których mowa w art. 88 ust. 1 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (chodzi o administracyjne kary pieniężne wymierzane przez wójta, burmistrza albo prezydenta miasta za usunięcie drzewa lub krzewu bez wymaganego zezwolenia – dop. BEOS), stanowią w całości dochód budżetu gminy, z wyjątkiem wpływów z tytułu opłat i kar nakładanych przez starostę, które stanowią w całości dochód budżetu powiatu, oraz wpływów z tytułu opłat i kar nakładanych przez marszałka województwa, które stanowią w 35% przychód Narodowego Funduszu i w 65% – wojewódzkiego funduszu. Z kolei na mocy ust. 6 powyższego artykułu, Wpływy z tytułu opłat i kar za składowanie i magazynowanie odpadów stanowią w 50% dochód budżetu gminy, a w 10% dochód budżetu powiatu, na których obszarze są składowane odpady. Jeżeli składowisko odpadów jest zlokalizowane na obszarze więcej niż jednego powiatu lub więcej niż jednej gminy, dochód podlega podziałowi proporcjonalnie do powierzchni zajmowanych przez składowisko na obszarze tych powiatów i gmin.

Zgodnie z art. 404 ust. 1 P.o.ś. Gminy i powiaty, których dochody z tytułu opłat i kar, o których mowa w art. 402 ust. 4, 5 i 6, są większe niż 10-krotność średniej krajowej dochodów z roku poprzedniego przypadających na jednego mieszkańca, liczonej odpowiednio dla gmin i powiatów, przekazują nadwyżkę z tytułu tych dochodów do właściwego wojewódzkiego funduszu.

II. Rekomendowane rozwiązanie (w tym planowane narzędzia interwencji) i oczekiwany efekt

W art. 1 projektu zaproponowano podwyższenie progu, od którego obowiązuje nakaz przekazywania przez gminy i powiaty nadwyżek z tytułu opłat i kar do wojewódzkich funduszy ochrony środowiska i gospodarki wodnej z 10-krotności do 15-krotności średniej krajowej dochodów na jednego mieszkańca. Projektowane rozwiązanie będzie oznaczało powrót do regulacji zawartej w art. 87d ustawy z dnia 31 stycznia 1980 r. o ochronie i kształtowaniu środowiska³ i obowiązującej od 1 stycznia 2000 r. do 30 września 2001 r. Od 1 października 2001 r. obowiązuje natomiast omawiany art. 404 ust. 1 P.o.ś.

Proponowane podniesienie progu do 15-krotności średniej krajowej dochodów będzie oznaczało pozostawienie większej ilości środków po stronie gmin i powiatów.

³ Dz. U. z 1994 r. Nr 49, poz. 196. Powołany przepis został uchylony z dniem 1 października 2001 r. na mocy art. 2 pkt 1 ustawy z dnia 27 lipca 2001 r. o wprowadzeniu ustawy – Prawo ochrony środowiska, ustawy o odpadach oraz o zmianie niektórych ustaw (Dz. U. Nr 100, poz. 1085, ze zm.).

Z drugiej strony projektowane rozwiązanie będzie oznaczało zmniejszenie środków wpływających do wojewódzkich funduszy ochrony środowiska i gospodarki wodnej. Zauważenia w tym miejscu wymaga, że art. 400b ust. 2 P.o.ś. definiuje cele działania wojewódzkich funduszy poprzez odesłanie do art. 400a ust. 1 pkt 2, 2a, 5-9a, 11-22 i 24-42 P.o.ś. Katalog działań wojewódzkich funduszy w świetle powyższych przepisów jest zatem niezwykle szeroki (m.in. przedsięwzięcia związane z ochroną wód, wspomaganie realizacji zadań modernizacyjnych i inwestycyjnych służących ochronie środowiska i gospodarce wodnej, w tym dotyczących instalacji lub urządzeń ochrony przeciwpowodziowej i obiektów małej retencji wodnej, zaopatrzenia ludności w wodę, odprowadzania i oczyszczania ścieków oraz instalacji i urządzeń służących ponownemu wykorzystaniu wód, wykonywanie badań i pomiarów związanych z odpadami przez organy Inspekcji Ochrony Środowiska oraz badań laboratoryjnych w zakresie zawartości metali ciężkich w bateriach lub akumulatorach przez Inspekcję Handlową, finansowanie w całości lub w części wpisów w sprawach prowadzonych przez Głównego Inspektora Ochrony Środowiska przed sądami administracyjnymi, rozwój sieci stacji pomiarowych, laboratoriów i ośrodków przetwarzania informacji, służących badaniu stanu środowisk, przeciwdziałanie klęskom żywiołowym i likwidowanie ich skutków dla środowiska, czy też wojewódzkie programy ochrony środowiska, programy ochrony powietrza, plany działań krótkoterminowych, programy ochrony przed hałasem, programy ochrony i rozwoju zasobów wodnych, plany gospodarki odpadami, plany gospodarowania wodami oraz krajowy program oczyszczania ścieków komunalnych, a także wspomaganie realizacji i systemu kontroli tych programów i planów). Jednocześnie, projektowana zmiana może zmniejszyć możliwość redystrybucji środków przeznaczonych na ochronę środowiska na szczeblu regionalnym.

Projekt ustawy był przedmiotem analiz Biura Ekspertyz i Oceny Skutków Regulacji Kancelarii Sejmu dotyczących zgodności z prawem Unii Europejskiej⁴. Omawiany projekt był także przedmiotem analizy BEOS w trybie art. 95a ust. 3 regulaminu Sejmu⁵.

⁴ *Opinia w sprawie zgodności z prawem Unii Europejskiej komisijnego projektu ustawy o zmianie ustawy – Prawo ochrony środowiska (przedstawiciel wnioskodawcy: poseł Urszula Augustyn)*, opinia z 28 maja 2024 r., BEOS-WPEiM-1093/24.

⁵ *Opinia w sprawie stwierdzenia, czy komisijny projekt ustawy o zmianie ustawy – Prawo ochrony środowiska (przedstawiciel wnioskodawcy: poseł Urszula Augustyn) jest projektem ustawy wykonującej prawo Unii Europejskiej w rozumieniu art. 95a regulaminu Sejmu*, opinia z 28 maja 2024 r., BEOS-WPEiM-1094/24.

III. Jak problem został rozwiązany w innych państwach, w szczególności państwach członkowskich OECD/UE?

Z uwagi na wewnętrzne uwarunkowania zmiany proponowanej przez Komisję ds. Petycji Sejmu RP dotyczącej podniesienia progu, od którego obowiązuje nakaz przekazywania nadwyżek z tytułu opłat i kar środowiskowych przez gminy i powiaty do wojewódzkich funduszy ochrony środowiska i gospodarki wodnej z 10-krotności (obecnie obowiązującego limitu) do 15-krotności średniej krajowej dochodów z roku poprzedniego przypadających na jednego mieszkańca (co oznacza powrót do limitu obowiązującego w latach 2000-2001), nie ma konieczności dokonywania analizy porównawczej z rozwiązaniami zastosowanymi w innych państwach.

IV. Podmioty, na które oddziałuje projekt

Projekt oddziałuje na następujące podmioty:

- gminy, które będą mogły zatrzymać w swoich budżetach większy udział dochodów z tytułu opłat i kar,
- powiaty, które będą mogły zatrzymać w swoich budżetach większy udział dochodów z tytułu opłat i kar,
- wojewódzkie fundusze ochrony środowiska i gospodarki wodnej, które otrzymają od gmin i powiatów mniej środków z nadwyżki od dochodów z tytułu opłat i kar.

V. Informacje o zakresie, czasie trwania i wynikach konsultacji

Z uzasadnienia projektu nie wynika, że projekt został poddany konsultacjom społecznym. Zgodnie z informacjami z Systemu Informacyjnego Sejmu, w dniu 22 maja 2024 r. Marszałek Sejmu skierował projekt do konsultacji (PG, KRRP, NRA, PROP, RDS i Lewiatan). Tego samego dnia projekt został skierowany do opinii organizacji samorządowych.

VI. Wpływ na sektor finansów publicznych

Wprowadzenie limitu w wysokości 15-krotności (zamiast 10-krotności) średniej krajowej dochodów z roku poprzedniego przypadających na jednego mieszkańca oznacza, że w budżetach gmin i powiatów pozostanie więcej środków na lokalne finansowanie ochrony środowiska. Trzeba przypomnieć, że zgodnie z art. 403 ustawy – Prawo ochrony środowiska finansowanie ochrony środowiska należy do zadań

powiatów i gmin, przy czym poziom tego finansowania powinien być nie mniejszy niż kwota wpływów z tytułu opłat i kar pomniejszona o nadwyżkę przekazywaną do wojewódzkich funduszy. Dzięki ograniczeniu nadwyżki kwota finansowania z budżetu powiatów i gmin powinna więc wzrosnąć.

Wydaje się jednak, że obowiązek przekazywania nadwyżek wojewódzkim funduszom może dotyczyć w praktyce stosunkowo niewielkiej grupy powiatów i gmin. Z danych przekazanych podczas ubiegłorocznego posiedzenia zespołu ds. energii, przyrody i środowiska Komisji Wspólnej Rządu i Samorządu Terytorialnego wynika bowiem, że w latach 2019-2020 nadwyżki przekazały do wojewódzkich funduszy jedynie 4 powiaty (1,3% powiatów) i 51 gmin (2,0% gmin)⁶.

Tak czy inaczej, ograniczenie nadwyżek oznacza zarazem, że zmniejszą się wpływy wojewódzkich funduszy ochrony środowiska i gospodarki wodnej, tym samym zmniejszona zostanie pula środków w ich dyspozycji, a więc mniejsze możliwości finansowania ochrony środowiska przez te fundusze. Można powiedzieć, że ogólna pula środków na ochronę środowiska nie ulegnie zmianie: mniejsze możliwości finansowania przez wojewódzkie fundusze zostaną zrekompensowane przez zwiększenie środków w budżetach powiatów i gmin. Warto jednak zwrócić uwagę na dwie kwestie. Choć zakres przedmiotowy finansowania ochrony środowiska z zasobów wojewódzkich funduszy pokrywa się częściowo z zakresem przedsięwzięć finansowanych przez powiaty i gminy, to jednak, jak wskazano powyżej w punkcie II, wojewódzkie fundusze finansują znacznie szersze spektrum zadań związanych z ochroną środowiska niż wspomniane jednostki samorządu terytorialnego, które z natury koncentrują się na zadaniach własnych i przedsięwzięciach lokalnych (to głównie zadania związane z gospodarką wodno-ściekową, ochroną powietrza i klimatu oraz gospodarką odpadami). W ujęciu podmiotowym (wg danych GUS za 2021) głównym beneficjentem dofinansowania ze środków wojewódzkich funduszy były jednostki nienależące do sektora finansów publicznych (otrzymały one łącznie 907,9 mln zł dofinansowania), drugą grupą beneficjentów były jednostki samorządu terytorialnego (446,8 mln zł dofinansowania), a trzecią „Inne jednostki należące do sektora finansów publicznych”⁷. Ograniczenie wpływów wojewódzkich funduszy wpłynie więc na możliwości dofinansowania działań z zakresu ochrony środowiska

⁶ M. Cyrankiewicz-Gortyński, *Samorządy chcą, by kary i opłaty środowiskowe pozostały u nich*; Prawo.pl, 31.08.2023; <https://www.prawo.pl/samorzad/pobor-kar-i-oplat-srodowiskowych,522870.html>

⁷ *Ekonomiczne aspekty ochrony środowiska 2022*; GUS grudzień 2022; s. 42; https://stat.gov.pl/files/gfx/portalinformacyjny/pl/defaultaktualnosci/5484/14/4/1/ekonomiczne_aspekty_ochrony_srodowiska_2022.pdf

realizowanych przez podmioty inne niż jednostki samorządu terytorialnego. Trzeba tu jednak odnotować, że skala tego ograniczenia zależy od udziału nadwyżek w łącznych wpływach uzyskiwanych przez wojewódzkie fundusze. Z danych zawartych w uzasadnieniu do projektu wynika, że wprowadzie udział ten w ostatnich latach zwiększa się, to nie jest on znaczący na tle źródeł innych wpływów do funduszy (13-18% w latach 2015-2020).

Po drugie warto zauważyć, że środki z budżetów środowiskowych gmin i powiatów wydawkowane są tylko w formie dotacji, podczas gdy środki wojewódzkich funduszy wydawkowane są w formie finansowania zwrotnego (pożyczki, kredyty, konsorcja), finansowania bezzwrotnego (dotacje, dopłaty, umorzenia), czy finansowania kapitałowego (zakup akcji, udziałów lub obligacji). W 2021 r. udział w finansowaniu ochrony środowiska ze środków funduszy (zarówno NFOŚiGW jak i wojewódzkich funduszy) w formie finansowania bezzwrotnego wyniósł 64%, zwrotnego 35%, natomiast kapitałowego ok. 1% (w ostatnich latach widoczny jest proces stopniowego zwiększania udziału finansowania zwrotnego)⁸. Większy udział finansowania zwrotnego sprawia, że ogólna pula środków na przedsięwzięcia ochrony środowiska staje się większa. Proponowana zmiana nie sprzyja szerszemu stosowaniu finansowania zwrotnego.

VII. Wpływ na konkurencyjność gospodarki i przedsiębiorczość oraz na rodzinę, obywateli i gospodarstwa domowe

Przedsiębiorstwa (jednostki nienależące do sektora finansów publicznych) stanowią największą grupę beneficjentów finansowego wsparcia ze środków wojewódzkich funduszy (patrz punkt VI). Ograniczenie wpływów wojewódzkich funduszy wpłynie więc na możliwości dofinansowania działań realizowanych przez te podmioty. Skala tego ograniczenia będzie od udziału nadwyżek we wpływach uzyskiwanych przez poszczególne wojewódzkie fundusze.

VIII. Zmiana obciążeń regulacyjnych (w tym obowiązków informacyjnych) wynikających z projektu

Z projektu wynika zmiana ilościowa obciążenia regulacyjnego w postaci zmniejszenia wysokości środków przekazywanych przez gminy i powiaty do wojewódzkich funduszy ochrony środowiska i gospodarki wodnej.

⁸ Tamże, s. 43.

IX. Wpływ na rynek pracy

Nie zidentyfikowano istotnego wpływu proponowanej ustawy na rynek pracy.

X. Wpływ na pozostałe obszary

Nie zidentyfikowano istotnego wpływu proponowanej ustawy na pozostałe obszary.

XI. Planowane wykonanie przepisów aktu prawnego

Ustawa ma wejść w życie z dniem 1 stycznia 2025 r.

XII. W jaki sposób i kiedy nastąpi ewaluacja projektu oraz jakie mierniki zostaną zastosowane?

W przypadku opiniowanego projektu nie przewidziano ewaluacji.

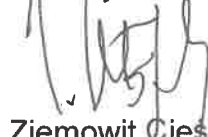
Autorzy:

dr Beata Bińkowska (pkt I, II, V, VIII, XI, XII)
ekspert ds. legislacji
w Biurze Ekspertyz
i Oceny Skutków Regulacji

Mirosław Gwiazdowicz (pkt IV, VI, VII, IX, X)
specjalista ds. systemu gospodarczego
w Biurze Ekspertyz
i Oceny Skutków Regulacji

Natalia Firlej (pkt III)
specjalista w Wydziale Oceny Skutków Regulacji
w Biurze Ekspertyz
i Oceny Skutków Regulacji

Akceptował:
Wicedyrektor Biura Ekspertyz
i Oceny Skutków Regulacji

Ziemowit Cieślak